

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Nadzieja Surowiec
Sędziowie	SSA Andrzej Czapka (spr.) SSA Tomasz Eryk Wirzman
Protokolant	Barbara Mosiej

przy udziale Przemysława Sabata Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2012 r.

sprawy **P. W. s. P.**

oskarżonego z art. 280§2 kk w zw. z art. 64§1 kk, art. 193 kk, art. 157§2 kk w zw. z art. 64§1 kk, art. 245 kk i art. 190§1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce

z dnia 5 stycznia 2012r. sygn. akt II K 62/11

I. uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce do ponownego rozpoznania;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. P. kwotę 738 zł, w tym 138 zł należnego podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

P. W. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 12 maja 2011r. w miejscowości D., gm. Winnica posługując się nożem i grożąc jego użyciem wobec K. W., zabrał w celu przywłaszczenia produkty żywnościowe o łącznej wartości 200 zł na szkodę wymienionego, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 12.01.2006r. do 31.07.2007r. kary za umyślne przestępstwo podobne orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Pułtusku z dnia 17 marca 2005r. sygn.akt (...),

tj. o czyn z art. 280§2 kk w zw. z art. 64§1 kk;

II. w dniu i miejscu jak w pkt I naruszył mir domowy K. W. w ten sposób, że wtargnął do jego mieszkania i pomimo wielokrotnych żądań mieszkania tego nie opuścił

tj. o czyn z art. 193 kk;

III. w dniu 14 maja 2011r. w miejscowości D., gm. Winnica uderzając K. W. szklaną butelką w głowę, spowodował obrażenia ciała w postaci wstrząśnienia mózgu, rany tłuczonej głowy, co skutkowało naruszeniem czynności narządu ciała na okres nie dłuższy niż 7 dni, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 12.01.2006r. do 31.07.2007r. kary za umyślne przestępstwo podobne orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Pułtusku z dnia 17 marca 2005r. sygn. (...) o czyn z art. 157§2 kk w zw. z art. 64§1 kk;

IV. w dniu i miejscu jak w punkcie III naruszył mir domowy K. W. w ten sposób, że wtargnął do jego mieszkania i pomimo wielokrotnych żądań mieszkania tego nie opuścił,

tj. o czyn z art. 193 kk;

V. w dniu i miejscu jak w punkcie III grożąc pozbawieniem życia wywierał wpływ na K. W., w celu zmuszenia go do zaniechania powiadomienia organów ścigania o pełnionym na szkodę pokrzywdzonego przestępstwa

tj. o czyn z art. 245 kk;

VI. w dniu 15 maja 2011r. w miejscowości D., gm. W. groził M. S. pozbawieniem życia oraz naruszeniem narządu ciała, przy czym groźba ta wzbudziła u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona,

tj. o czyn z art. 190§1 kk.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 5 stycznia 2012r. w sprawie II K 62/11 oskarżonego P. W.:

1. uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt I i za ten czyn na podstawie art. 280§2 kk w zw. z art. 64§1 kk skazał go na karę 4 lat pozbawienia wolności;

2. w ramach czynu zarzucanego mu w pkt II uznał za winnego tego, że naruszył mir domowy K. W. w ten sposób, że pomimo wielokrotnych żądań pokrzywdzonego nie opuścił jego mieszkania, który to czyn wyczerpał znamiona występku z art. 193 kk i za ten czyn na podstawie art. 193 kk skazał go na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

3. uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt III i za ten czyn na podstawie art. 157§2 kk w zw. z art. 64§1 kk skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

4. w ramach czynu zarzucanego mu w pkt IV uznał za winnego tego, że naruszył mir domowy K. W. w ten sposób, że pomimo wielokrotnych żądań pokrzywdzonego nie opuścił jego mieszkania, który to czyn wyczerpał znamiona występku z art. 193 kk i za ten czyn na podstawie art. 193 kk skazał go na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

5. uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt V i za ten czyn na podstawie art. 245 kk skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

6. uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt VI i za ten czyn na podstawie art. 190§1 kk skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

7. na podstawie art. 85 kk i art. 86§1 kk orzekł wobec oskarżonego P. W. jedną łączną karę pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy;

8. na podstawie art. 63§1 kk na poczet orzeczonej wobec oskarżonego P. W. kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania w tej sprawie w dniach od dnia 19 maja 2011r. do dnia 5 stycznia 2012r., przy czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;

9. na podstawie art. 46§2 kk orzekł od oskarżonego P. W. na rzecz pokrzywdzonego K. W. nawiązkę w kwocie 4000 tysiące złotych.

10. na podstawie art. 230§2 kk nakazał zwrócić pokrzywdzonemu K. W. dowód rzeczowy opisany w postanowieniu na karcie 83 akt sprawy;

11. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarby Państwa koszty postępowania w sprawie w całości, w tym kwotę 400 złotych tytułem opłaty sądowej.

Wyrok powyższy zaskarżył obrońca oskarżonego, który na podstawie art. 427§1 i 2 kpk i art. 438 kpk zarzucił mu:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść polegający na nieuzasadnionym przyjęciu, że oskarżony P. W. swoim działaniem wyczerpał znamiona przestępstw z art. 280§2 kk, z art. 193 kk, z art. 157 kk, z art. 245 kk i z art. 190§1 kk, podczas gdy ustalenia dotyczące się zachowania oskarżonego w czasie zdarzeń i bezpośrednio po nich jak i samych pokrzywdzonych, nie wskazują by oskarżony dopuścił się przestępstw opisanych w akcie oskarżenia,

- obrazę przepisów postępowania, to jest art. 424§1 pkt 1 kpk, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, polegającą na zaniechaniu rozważenia w uzasadnieniu wyroku oceny przesłanek przedmiotowych ale również podmiotowych jak ta i powodów zdarzeń stosunków oskarżony – pokrzywdzony, osobowości charakteru oskarżonego.

W związku z tymi zarzutami skarżący wniósł o:

1. uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów

ewentualnie

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego jest w pełni uzasadniona i zasługuje na uwzględnienie.

Odnosząca się do zarzucanych uchybień procesowych stwierdzić trzeba, że przedmiotowy wyrok zapadł nie na podstawie całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego, lecz na podstawie dowolnie wybranych dowodów, czy też ich fragmentów, czego w świetle przepisów art. 410 kpk w zw. z art. 424§1 pkt 1 kpk czynić sądowi nie wolno. Wprawdzie sąd meriti z zespołu ujawnionych w toku rozprawy okoliczności ma prawo dokonać wyboru takich, które uznaje za prawdziwe i przyjmuje za podstawę ustaleń faktycznych, tym nie mniej wybór taki musi być poprzedzony wnikliwą i wszechstronną analizą wszystkich ujawnionych w toku rozprawy, a istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności.

Analizę uzasadniającą zasadę logicznego rozumowania, wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego, jej przebiegu i wyniki sąd ma następnie obowiązek jasno i kompletnie zaprezentować w części motywacyjnej orzeczenia, w szczególności przekonująco wyjaśnić, dlaczego oparł się na jednych dowodach a inne odrzucił.

Z treści protokołu rozprawy z dnia 10 października 2011r. wynika, iż wobec sprzeczności w zeznaniach świadka K. W. sąd na podstawie art. 391§1 kpk ujawnił jego zeznania złożone w śledztwie na k. 59-60.

Bliższa analiza tych zeznań wskazuje jednak, iż sąd nie wyjaśnił tych rozbieżności, a swoje ustalenia dokonał na podstawie wrywkowo wybranych fragmentów, nie poddając ich całościowej ocenie.

Przypomnieć należy, w tym miejscu, iż przestępstwo zbrodni z art. 280 kk polega na użyciu przemocy (w tym przypadku za pomocą noża), które jest środkiem do dokonania zaboru mienia. Z zeznań zaś pokrzywdzonego wynika, iż zajście to miało niejako dwie fazy, w trakcie pierwszej oskarżony przewrócił go i usiadł na nim trzymając nóż którym

przeciął mu skórę na szyi, a następnie po ok. 5 min. otworzył lodówkę i wziął część przedmiotów żywnościowych mówiąc, że jest głodny.

Należało więc ustalić, w sposób jednoznaczny, czy użycie przemocy przez oskarżonego było środkiem do zawładnięcia mieniem, czy też zachowania te stanowiły dwa odrębne czyny.

Tego rodzaju rozważań zaskarżone orzeczenie jednak nie zawiera, przyjmując wersję zdarzenia najbardziej niekorzystną dla oskarżonego (art. 7, 5§2, 424§1 pk). Stwierdzić też należy, iż przestępstwo z art. 193 kk ma charakter umyślny, powszechny i kierunkowy, a więc sprawca musi być świadomy pozostania w miejscu wskazanym w przepisie, wbrew żądaniu osoby uprawnionej.

Żądanie to musi więc być wyrażone w sposób wyraźny, stanowczy i jasny dla osoby do której jest skierowane.

Z zeznań pokrzywdzonego nie wynika zaś by takie żądanie i w taki sposób wobec oskarżonego wyartykułował tym bardziej, iż po słowach by opuścił dom zrobił mu „jakąś zakąskę”, a więc niejako zgodził się na jego dalszą obecność (a dotyczy to zarówno zarzutu II jak i IV).

Również zarzut użycia groźby bezprawnej wobec pokrzywdzonego K. W. w dniu 14 maja 2011r. (z art. 245 kk) może budzić pewne wątpliwości, jeżeli zważy się, iż groźby te według zeznań pokrzywdzonego złożonymi w dniu 19 maja 2011r., k. 2-5) miały miejsce w dniu 12 maja 2011r., a nie 14 maja. Sprzeczności tych sąd nie zauważył i ich nie wyjaśnił.

Pozostaje więc bez odpowiedzi pytanie kiedy pokrzywdzony lepiej pamiętał datę i przebieg wskazanych zdarzeń, tj. kilka dni po zajściu, czy też kilka miesięcy później.

Wskazać też należy, iż zeznania pokrzywdzonego z dnia 19 maja 2011r. dotyczą także pozostałych zarzutów stawianych oskarżonemu, a są one w istotnych fragmentach także sprzeczne z zeznaniami złożonymi przez niego w śledztwie i na rozprawie.

Oczywistym więc jest, iż w zgodzie z wcześniej cytowanym przepisem art. 391§1 kpk, sąd nie tylko powinien ale i miał obowiązek ujawnić te zeznania i wyjaśnić przyczyny i powody tak istotnych różnic w ich treści (zob. w. Sądu Najwyższego z 11 listopada 1977r., VKR 164/77, OSNPG 3/1978, poz. 42).

Reasumując, w wyniku naruszenia prawa procesowego Sąd Okręgowy nie wyjaśnił należycie wszystkich okoliczności sprawy, tak w zakresie strony przedmiotowej jak i podmiotowej wyżej wskazanych działań oskarżonego, co objawiło się w uzasadnieniu wyroku ustaleniami opartymi na pobieżnej ocenie przeprowadzonych dowodów, brakiem konkretnych ustaleń.

Przede wszystkim zabrakło wyczerpującej, wszechstronnej i wnikliwej analizy całości zeznań pokrzywdzonego i wyjaśnień oskarżonego we wzajemnym powiązaniu i wskazaniach wiedzy i doświadczenia życiowego.

Jego obowiązkiem było też dostrzeżenie sprzeczności w zeznaniach pokrzywdzonego K. W. i ustosunkowanie się do nich, wskazując dlaczego jedne uznał za wiarygodne a drugim jej odmówił.

W uzasadnieniu wyroku – jak stwierdził Sąd Najwyższy – musi być przeprowadzony tok rozumowania sądu i to w taki sposób, żeby można było skontrolować słuszność tego rozumowania i jego zgodność z materiałem dowodowym.... uzasadnienie wyroku ma dać wyczerpującą i logiczną odpowiedź na pytanie, dlaczego właśnie taki, a nie inny wyrok został wydany (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.II.1987r. II KR 337/81, OSNPG 1983, nr 2, poz. 22).

W opisanym stanie rzeczy – wobec zaistniałych uchybień procesowych, które niewątpliwie mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, zaskarżony wyrok należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Podkreślić należy, iż Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę winien przeprowadzić postępowanie dowodowe w sposób wnikliwy i wszechstronny, eliminując opisane wyżej uchybienia. Całość materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie Sąd Okręgowy ma obowiązek poddać wszechstronnej analizie, uwzględniając zasady logicznego

rozumowania, wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego, prowadzącej do spójnych wewnętrznie wniosków w zakresie ustaleń faktycznych.

Jednocześnie w wypadku konieczności sporządzenia uzasadnienia sąd I instancji winien dokonać wymogów wynikających m.in. z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1983r. II KR 25/83, OSNPG 1984/3/17.

Nadmienić też należy, iż powyższe uwagi w zasadniczej części nie dotyczą czynu opisanego w pkt VI – popełnionego na szkodę M. S., to tym nie mniej zdaniem Sądu Apelacyjnego należy w powtórny sposób rozpoznać także ten zarzut, co na pewno pomoże dokonać całościowej oceny prawno karnych działań oskarżonego.

O kosztach obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie §14 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

A.